

[Udenrigsministeren]

ingen konkrete skridt taget. Indtil Sovjetunionens tilkendegivne intentioner bliver udmøntet i en aftale, som er acceptabel for alle konfliktens parter, er situationen fortsat denne: Afghanistan er under fremmed besættelse, og det afghanske folk er nægtet sin lovlige ret til selvbestemmelse.

Forhandling

Bjørn Elmquist (V):

Som ordfører for forespørgerne vil jeg gerne takke ministeren for besvarelsen af forespørgslen. Det var, synes jeg, en udmærket, fyldig besvarelse, der uden omsvøb eller nogen form for besmykkelse fastslår, at de sovjetiske overgreb på Afghanistan beklageligvis stadig finder sted, men at der heldigvis nu er visse udviklinger på vej, som kan give håb om ændringer, forbedringer.

I mit parti, Venstre, mener vi, at den fortsatte sovjetiske besættelse, krigsførelse, overtrædelse af menneskerettighederne i Afghanistan ikke må og ikke kan skubbes i baggrunden. Trods alle mulige erklæringer, forhandlingsoplæg og initiativer er det i denne stund stadig den barske hverdag i Afghanistan, og dette er faktisk en tilstand, der påvirker i mange forskellige sammenhænge langt uden for Afghanistan: flygtningestrømmene, forholdene i nabolandene, først og fremmest Pakistan, klimaet i internationale relationer, ikke bare Øst-Vest, den europæiske Sikkerheds- og Samarbejdskonference CSCE, det bilaterale forhold til Sovjetunionen, men også i den multilaterale, globale FN-sammenhæng.

Sidst vi her i Folketinget debatterede Afghanistan, var den 16. januar 1986, og da vedtog vi enstemmigt en fordømmelse af Sovjetunionens handlinger. Da kun lidet er ændret i dag – jf. FN-undersøgeren dr. Ermacora – om overhovedet noget er ændret, og da Sovjetunionen stadig besætter, fører krig og overtræder menneskerettighederne i Afghanistan, må jeg konstatere, at vor fordømmelse fra januar 1986 stadig står ved magt.

En stor del af ministerens svar redegør for de nyudviklinger, som måske kan føre til en forbedring i Afghanistan, og der blev også anlagt en interessant analyse af en række forhold, årsager, der kan ligge til grund for disse nyudviklinger. Jeg vil erindre om de fem punkter, som

ministeren var inde på. For det første den militære udvikling i Afghanistan, for det andet Najibullah-regimets mislykkede forsoningspolitik, for det tredje belastningen af Sovjetunionens internationale omdømme, for det fjerde forholdene internt i Sovjetunionen og for det femte forbedringen i Øst-Vest-forholdet. Disse ting er på én gang årsag og måske forklaring på, hvad der er ved at ske.

Jeg deler den opfattelse, at der både internt og eksternt de seneste år er bygget et pres op over for Sovjetunionen for at få landet til at trække sig ud af Afghanistan, et pres, der efterhånden heldigvis er ganske anseligt. Det gælder som sagt også internt i Sovjet. Jeg var selv i Moskva for nogle uger siden, og det var slående, hvor ofte Afghanistankonflikten nu bliver bragt på bane, ikke bare i samtale med dissidentkredse og folk, der føler sig dårligt tilpas i det sovjetiske system, men så at sige hver gang reformplanerne, kendt ved ordene glasnost og perestrojka, blev drøftet også med sovjetiske myndigheds personer.

Her i Vesten er denne sammenkobling til reformplanerne også meget hyppigt anvendt, og jeg synes, den er fuldt berettiget. Hvordan kan man fra officielt sovjetisk hold tale så meget om fred, samarbejde, gensidig tillid og forståelse og forvente at blive taget alvorligt, når man samtidig nu på 9. år fortsætter besættelsen og mishandlingen af Afghanistan? Det spørgsmål har mange af os stillet igen og igen, også når vi i en frysende demonstration trolig er mødt op år efter år 3. juledag til det tværpolitiske arrangement på gaden uden for den sovjetiske ambassade her i København for at markere årsdagen for Afghanistanbesættelsen.

Venstre har med opmærksomhed fulgt de seneste års sovjetiske erklæringer om tilbagetrækning af Den Røde Hærs tropper, senest generalsekretær Gorbatjovs erklæring af 8. februar i år, og lad det være sagt, så ingen misforstår det: Vi håber i Venstre, at løftet om en hurtig tilbagetrækning inden for 10 måneder fra den 15. maj 1988 vil blive holdt. Vi vil også godt lægge til, at det ikke er et øjeblik for tidligt, at tilbagetrækningen så sker. Faktisk har de sovjetiske tropper i dag, efter vores opfattelse i hvert fald, været 8 år 2 måneder og 3 dage for længe i Afghanistan.

Vi har noteret os, at denne dato, den 15. maj, bygger på den forudsætning, at en fredsaftale